

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у улици Коломбс број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.

КРИЗА У АУСТРИЈИ

Преко Цириха јављају из Беча ово:

На позив министра председника Сајдлера одржана је конференција шефова свих аустријских народности и странака. Чеси и Југословени одбили су позив, јер су знали, да ће се претресати питање, које је штетно по чешке интересе. Сајдлер је споменуо, да је још пре 9 месеца покушао, да устави реформу на основу националне аутономије постави на дневни ред у парламенту. Ни данас није могуће остати пасиван у томе питању. Напомиње, да ће влада у најскорије време донети једну наредбу за Чешку, којом ће се у многоме раширити ситуација. Котари биће подељени на националној основи, и онда за њих постављени поглавари (началници). Ти поглавари добиће извесне атрибутације, које су до сада припадале намеснику. Ова одредба део је владиног програма, који се односи на националну аутономију. Влада је уверена, да се овом делом не наноси никаква штета Чесима, јер су и они тражили поделу котара на националној основи.

Сајдлер затим прелази на југословенско питање и вели, да оно заиста постоји. Не зна, да ли ће једном постати југословенска држава, али то није искључено. О томе сад није могуће говорити, јер се то питање тиче не само Аустрије, већ и Ма-

ђарске и Чешке. Не може да каже, ни да ли би извесни аустријски крајеви могли припасти тој држави, али да је једна ствар довољно јасна, а та је, да ако би таква држава постала, она би могла бити једино под скиптром аустријског цара и као саставни део монархије. Та држава не може бити створена на конференцији о миру, нити јој се могу присајединити крајеви, преко којих су остали аустријски делови везани за Јадранско Море. Истина је, и у тим крајевима постоје националне аспирације, те је природно, да ће и те југословенске земље бити узете у обзир.

Признаје, да би се Југословенима могли учинити разни економски и културни уступци, али данашње агитације, којима се изазивају народности против народности, могу да шкоде овој благонаклоности аустријске владе. Такви поступци трјују односе између појединих народа и доводе у питање саму државу. У интересу њеном, такве се агитације морају спречити. Овим не циља на мирно расправљање питања југословенске државе, већ на такве агитације које доводе у опасност државу. То се не сме дозволити. Агитације, којима је циљ изазивање свађе и непријатељства између народности, биће свим законским средствима угушене. Такав се поступак неће дозволити

ни Немцима. За све народе морају вредети иста права и исте дужности.

Говорник вели, да је политичка и војна ситуација у одлучујућој фази. Скоро ће се доћи до великих резултата. Верује у победу монархије и њених савезника.

Економске прилике, нарочито питање исхране, критичне су. Нису без наде, али су веома тешке. Постојање државе зависи од питања, да ли ће се истрајати до коначна и сретне одлуке.

Због парламентарне конфузије, влада не може да посвети сву своју енергију овим питањима. С тога, пре но што почне парламентарни рад, треба да добије неке гаранције за слободно кретање. Да ли те гаранције постоје? Факт, што су две странке одбиле свој долазак на ову конференцију доказује, да тих гаранција нема. С тога је потребно одлагање парламента за неколико недеља. Кад сакупљене странке не би на то пристале, влада мора сама то урадити. То не значи одстрањавање парламента, нити примена члана 14.

После тога настала је дискусија, у којој су поједини говорници протестовали против одлагања парламента.

УЧЕШЋЕ АМЕРИКЕ

Париз. — Из Њујорка телеграфички »Матену«: Министар војни Бекер потврђује Клемансовљеве изјаве, да Американци стижу у великом броју. Бекер је обећао у јануару да ће

500.000 Америкаца бити што пре у Француској. Данас се јавља да су предвиђања из јануара више него остварена. Месечни број учрцавања већи је него што је означио Бекер. »Матен« додаје, из другог извора, да су стигле четири лађе које је Јапан купио и да ће оне служити за превоз трупа.

ДЕБАТА О РУСИЈИ

Берн. — На седници пленарне комисије Рајхсрата, а при претресу ратних кредита, више говорника су врло живо критиковали политику више команде у крајевима окупираним у Русији. Изгледа да је та политика наишла у комисији на јаку опозицију и да намегнути војнички режим није донео у погледу економском оне резултате који су се очекивали. Нарочито декларације о Украјини, и поред цензуре, бацају врло чудну светлост на немачке методе. Социјалистички посланик Кон тражио је објашњење о политичким и стратешким циљевима у Финској: »Немачки милитарци не смеју се лађати угушивања покрета за слободу, који се подиже у Финској. Усто тако генерал Ајхорн заведе је у Украјини војну диктатуру, која ће учинити да отуд не добијемо никаквих намирница.« Посланик из центра Ерцбергер жалио се да се посланицима не да да иду у Литванију, нити литванској делегацији да дође у Немачку. Социјалист из већине Шайдман, исто тако, критиковао је владину украјинску политику, која фаворизира једино интересе великих поседника. »Незадовољство изазвано у Украјини, додао је он, имаће

последња у целој Русији. Војна власт никако не допушта долазак у Немачку представницима тога народа отуд, који би могли владу да обавесте о стању духова, а кад би ови и успели да дођу, њих одмах враћају под разним изговорима. Што се тиче интервенције у Финској, она је у ствари мешање у грађански рат, а у корис једне одређене стране, што је огрешење о одредбе уговора о миру.«

КЛОФАЧЕВ ГОВОР

Париз. — »Фигаро« пише: Ми смо назначили да није немогуће да цар Карло покуша, да нађе ослонаца, да би се одупрео германофилској струји аустријске аристократије.

А већ, у Житкову, посланик Клофач у току једног говора у корист чешког народа из-

јављује, да је Чернина требало извести пред суд због издајства, које је учинио према цару и династији.

Клофач је протествовао противу страног држања које је узела на себе аристократија аустријска.

»Они који нас називају издајницима, спремају заверу противу личности које ми по дужности не треба да бранимо, али које међутим, хоће, као и ми, мир. На комедију која се десила у господској кући и једном делу немачке и буржоаске фракције народ треба да одговори.«

И посланик чешки наглашава, да Чеси знају да бране своје интересе и да се неће ухватити руку под руку са онима који бране интересе Берлина.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз (званично). — Обострана артиљеријска активност на неким тачкама фронта северно и јужно од Авре.

У Лорену, француска су одељења продрла у немачке линије северно од Номени и довела заробљеника.

У области Сен Ди пропало је један непријатељски испад под француском ватром.

Лондон. — У једном писму упућеном метадургимста, Черчил каже да је ситуација још озбиљна. »Имајмо поуздања и бићемо победоци. Држимо се и победићемо. Трајан мир биће могућ.«

Цирих. — Инструктор у швајцарској војсци, капетан Баразенти, који прати опе-

рације у главном стану немачком, пише у »Наје Цирихер Цајтунгу«: »Офанзива од 8 марта решена је још почетком фебруара. Операције су отпочеле тачно у одређено време. Маршовање и довођење пешадских и артиљеријских маса било је могуће само по мраку.

Ноћ по ноћ, ишли су неосветљени возови ка фронту; ноћ по ноћ на свима прилазима трупе су се померале од заклона до заклона. Гледало се, да противник не примети место офанзиве и да не може довести пре времена своје резерве. Немци су сматрали да је снажна ватра од свега три сата потпуно довољна. Милион и по пројектила бацила је за то кратко време само једна једина арми-

ФЕЛТОН

ВИТОМИР Ф. ЈЕЛЕНЕЦ:

ЛИДИЈА

Видео и нашао сам ју кад сам прошао једним кратким незначајним погледом, а видео сам, да ме гледа и она, да ме посматра она оним празним без изразним погледом пропале жене.

Кад сад једно вече дошао у парк, био сам добро расположен, али на њу се нисам сетио, док ју нисам видео на оном истом месту. Не знам шта ми је било, оставио сам се пред њом и посматрао ју... и она ме је погледала, а онда оборила стидљиво очи... није ме то ни најмање зачудило, јер толико и толико је начина, којима жена изражује своју кокетност!

Проговорио сам ја први, не знам више шта сам ре-

као, али свакако била је једна од оних обичних фраза, којима се оловљавају оваке жене; она ми је мирно и тихо одговорила.

Сео сам до ње... био сам исто онако равнодушан као онда кад сам ју видео први дан, ни данас нисам осетио за њу које какву симпатију или нешто сличног.

Био сам само добро расположен и хтео сам разговарати, па било ма ским. Да сам нашао једног од својих познаника или другова, зауставио бих га и разговарао с њим, а како сам нашао њу разговарао сам с њом!

Шта и како сам разговарао ону вече с њом не знам више, само сећам се, да је била некако стидљива, несигурна у својим речима, да се бојала да првим речима открије своју празну душу... «

Посматрао сам ју, била је млада и лепа, и ако је њезин живот оставио на њој своје трагове. Очи су јој биле уморне и без сјаја као стаклене, усне бледе и уске, груди опале... исто тако уморни били су и сви гестови њезиног тела, сваки њезин покрет јасно је изражавао њезину прошлост и садашњост!

Чим се је дигла, устао сам и ја и како нисам имао оно вече никакав посао решио сам се, да ју пратим. Она је примила радо моју понуду и пошли смо заједно из парка.

Шетасмо још неко време по широким и осветљеним варошким улицама посматрасмо људе, као што и они нас посматраше, а онда кренусмо у оне уске и тамне улице, где обично станују беда, злочин и пропалост... Пред великом та-

мном кућом, која је изгледала више на болницу или хапсану него на стан људских бића зауставила се она и позвала ме, да ју посетим, да продужимо разговор; али зато нисам био ни најмање расположен, довољна ми је била ова кратка авантура; лагао сам ју да имам посла, да ће ју посетити који други дан, она ме је жалосно посматрала својим безизразним очима, као да зна, да лажем, а тражила је, да јој назначим тачно дан и време, кад ће доћи да ме може чекати.

Рекао сам онако од прилике један дан, само зато да нешто кажем, а сам сам био већ сигуран, да нећу доћи! Пружила ми је уморно своју руку и отишла кроз високу и широку врата и нестала у тамном ходнику.

Као обично дошао сам и

други дан у парк, заборавио сам већ на своје обећање, али ипак сам се зачудио, кад сам прошао поред клупе, где је обично седела, а данас није била ту!

Дакле ипак ме је чекала! Прошло је неколико дана кишовитих и досадних, тако да нисам ни изашао на своју обичну шетњу, а тако сам и заборавио на њу. Нити сам мислио на њу, кад ју једног дана опет видим, хтео сам се склонити, да ме не опази, али она ме је већ приметила и брзо ми пришла:

»Зашто нисте дошли, ја сам вас чекала!«

Тон, којим је изговорила ово неколико речи, био је тако чудноват, тако жалостан, да ме је немилно дирнуо. Нека тиха молба, осећај саможаљења био је изражен у овим речима.

(Наставиће се)

ја, од три нападне армије, док у целом француско-пруском рату 1870—71 укупан број топовских хитаца није био већи од 650.000.

ЗА КРАЈЊУ ПОБЕДУ

Вашингтон. — Сенат је са 63 против 13 гласова изгласао закон, којим се председнику Вилсону даје неограничена власт за потпуно реорганизовање свих министарстава да би се постигао највећи напор у вођењу рата.

НЕМАЧКИ ГУБИТЦИ

Берн. — Фосише Дајтунг доноси чланак фон Салцмана, који сматра да да је потребно енергично протрести из апатије немачки народ.

»Невероватно је, пише он, да се немачка публика подаје стално халуцинацијама».

И продужава, прецизирајући природу ових халуцинација, које све имају заједничко порекло, то јест из дебата у Рајхстагу.

»Ево вести, које су се чуле последњих дана у Берлину: У Рајхстагу, кажу да

су наши губитци невероватно велики; у Рајхстагу речено је, да је непријатељ много јачи него што је то наша команда и мислила у почетку офанзиве. У Рајхстагу је казано, како ми немамо више коња и да због тога неможемо да продужимо офанзиву; у Рајхстагу је речено како је цео предео Ипра једна непроходна баруштина.

Ово је само један део од онога што се прича и што се чује у Рајхстагу.

Ето, шта смо урадили за неколико дана: људи су почели да губе главе. А зашто? То не може да се разуме, јер је најава министра војног у Рајхстагу о о губитцима била тако проста и јасна. Откуда долази то, да један посланик изјави својим бирачима да су наши губитци били тако тешки, да ћемо морати да прекинемо офанзиву?»

Наравно, Салцман се чуди, како то Рајхстаг пушта у циркулацију вести које тако деморалишу; али и тражи да се испита узрок овог периодичног опадања морала у маси, а моли и саветује посланике да помислијају на своју одговорност пред земљом.

вароши, банде сељака и нерегуларних трупа боре се са немачким трупама по селима.

Такво стање се простире до на Крим, где се поново појављују старе турске претензије, већ читав век заборављене.

Сматра се, да због тога Немачка мора задржати ипак знатан део трупа на целој простору стариог источног фронта, и ако Немци кажу да је на тој страни свака акција потпуно завршена.

Штокхолм. — Бурцев је стигао овде. Он изјављује, да влада, која би могла спасти Русију, мора да буде састављена од демократа и кадета под председништвом Миљукова или генерала Корнилова. Онда би био могућ споразум са Украјином за наступане против Немаца.

Бурцев иде у Париз, да издаје лист, чији ће програм бити: сломити болшевице.

ски, округ крагујевачки, у најбољем свом добу у 35 години, даде свој живот 18 ов. м. у 36 енглеској болници у Вертекопу, од задобивених рана 9. ов. м. при заузећу на јуриш непријатељских ровова. Поред захвалне отаџбине, његову ће смрт вечно облакивати његова два мала синчића, супруга и браћа.

САОПШТЕЊА

На дан 3 маја т. г. између 10 и 12 часова пре подне у Слагашићу Војне Станице у Микри продаваће се путем надметања 10.000 комада зечијих кожа.

Предње се доставља интересованим ради знања.

ЗАХВАЛНОСТ. — Душан Љ. Борђевић, поднаредник 2 чете 3 батаљона п. бр. 44 захваљује: савитетском мајору г. Бесарабићу, г. Терзићу и Управнику рекопвал. одељења на учињеној услузи и особитој преданости при сахраани његовог брата Јездимира Љ. Борђевића рез. пешад. потпоруч. као и остелој присутној господи која га на највечанији начин отпратише до његове вечне куће.

Драгомир М. Јовановић, болничар Српско-Бендске болнице бр. 2, п. 111, тражи брата Милосава регрута од 1896, родом из села Крњева, орашки, сметеревски, за кога има карте из Србије од његове мајке Јелене.

Јован Петровић, тумач, има писма од брата Љубомира студента права из Рена, Француска, са фотографијом од сестре Веле из Чаčka, код Стевана Д. Спасића, чинов. војне Станице у Сакулеву.

Штокхолм. — Бурцев је стигао овде. Он изјављује, да влада, која би могла спасти Русију, мора да буде састављена од демократа и кадета под председништвом Миљукова или генерала Корнилова. Онда би био могућ споразум са Украјином за наступане против Немаца.

КОМУНИЗАМ ЖЕНЕ

Берн. — Према обавештењима из немачких извора, руски совјети су одлучили, да свака неудата женска преко 18 година мора да се упише у «Слободну Заједницу», иначе има да се казни новчаном казном. Од тог доба женска се управо сматра као «државна својина».

Немачки сионизам

Амстердам. — »Норддајче Цајтунг« пише, да је у Берлину основано једно друштво, чији је циљ развијање сионизма у границама немачке политике на Истоку. Директор овог друштва је Ханс Делбрик.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

Јован Стефановић, 4 митралеско одељење п. бр. 32, јавља жени Бурђији Ј. Стефановић, Саборна улица 124, Београд, да јој је новац слао али одговор никакав није добио.

Званични извештаји

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ
23 сата. — Никакав важнији догађај, изузимајући доста живо обострано артиљериско бомбардовање, нарочито на обема обалама Авре.

СОЛУНСКИ ФРОНТ
У селу Салмаку растерано је једно бугарско одељење нашом коњичком извидницом.

Српске трупе су извеле с успехом неколико напада на непријатељске ровове и нанеле губитке непријатељу.

Покушај Вугара, да се на Црној приближе нашим линијама, пронао је код нашег ватром.

Савезничка авијација бомбардовала је делове у области Демир-Хисара, логоре у Молчишту и авијатичке логоре код Ресна. Оборен је један непријатељски апарат код Пивунова.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ
Непријатељева артиљерија била је јутрос јако активна северно од Сервара преко дана активна на јужном делу енглеског фронта и на сектору северно од Кемела.

Наши авијатичари радили су много у вези с артиљеријом. Више од 8000 кила бомби бачено је на војничке објекте у околини Менена, Армантиера и Ла Бесе, као и на докове Бриџи.

У ваздушним борбама оборили смо 6 непријатељских апарата. Једног од наших нема.

За време ноћи 14.000 кграма бомби бачено је на железничке станице Дон, Маркоен, Шолд, Бапом, Перон и на докове у Бриџу.

Један наш апарат није се вратио.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ
У ноћи 28 априла, непријатељ је после интензивног бомбардовања напао наше положаје на брду Корно, али је заустављен нашом

ватром. Контранападом натерали смо га, да се повуче са тешким губитцима. Дуж целог дела фронта артиљеријска активност и рад патрола.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Лондон. »Морнинг Пост« пише како се говори да ће Немачка тражити зајам од Холандије.

Берн. — Јавно мњење у Бугарској није много одушевљено бугарско-румунским миром. »Мир« пише: Кад се закључи општи мир, бугарске границе ће се још много више проширити.

Берн. — Бугарска је наименовала за посланика у Москви Чапрашикова.

Париз. — Козаци генерала Семенова почели су да рекрутјују војску у Сибиру. Верује се, да ће Америка и Јапан дати потребан материјал за ову војску.

Лондон. — Кореспондент »Тајмса« јавља из Пекинга: Генерал Семенов и његови козаци образовали су Трансбајкалску владу, у којој председник сам Семенов.

Њујорк. — Америчка штампа пише да се поново воде озбиљни преговори за интервенцију Јапана.

Париз. — Јављају да су се под скиптром турским организовале нове државе на Кавказу, које ће имати облик република.

Берн. — Немци су почели да одузимају оружје од украјинске војске.

Рим. — Агенција Стефани: Приликом једне ваздушне борбе у тршћанском заливу оборили смо три непријатељска хидроплана, од којих смо два после одвукли у једну нашу базу.

Рим. — Румунска влада је издала прокламацију народу у којој објављује да се Румунија поново враћа у стање неутралности.

Цирих. — Поводом поновног одлагања парламента, аустројска социјалистичка странка упутила је један проглас радицима. Између осталог у њему се протестује против владе политике према Чешкој. Проглас се завршава: Влада изјављује да ће сазвати што пре парламенат и да неће прибећи параграфу 14. Али ако се за љубав ратоборних пангерманиста успостави апсолутизам и буде се у Аустрији владало Штирмеровим режимом онда ће радничка рука бити принуђена да се бори за права народа.»

Цирих. — »Минхенер Најесте Нахрихта« јавља, да је унутрашња ситуација у Аустрији врло критична због владе не одлуче, да понове одлучи савез Рајхсрата

за 5 јуни, због равних мера које влада предузима против Чеха и Југословена.

Париз. — »Голоас« скреће пажњу на нове пацифистичке маневре, које непријатељ предузима да би унео забуну међу Савезнике. Непосредан објект му је да уништи кредит савезничких државника који одржавају савезничку заједницу — »Фигаро« пише: Аустрија интригира код опозиције у Италији, надајући се, наравно узалуд, да изазове расцеп народног јединства које се окупило око Орланда.

Париз. — Говорећи о ситуацији Румуније, бивши румунски посланик у Паризу Антонеску изјавио је сараднику »Матена«: Букурешки уговор је право зло. Запрешаћен сам, како Маргиломан може да буде задовољан њиме. Али ја га сматрам као пролазну невољу. Тврдо се наддам да ће Румунија васкрснути.

Цирих. — Дописник »Дејли Мела« у Швајцарској прича о најновијој немачкој пацифистичкој офанзиви против Сједињених Држава: »Пре три недеље немачка је влада покушала да преко Вилсонава пријатеља Херона, америчког поданика који живи у Женеви, понуди Сједињеним Државама мир. Професор Гвид из Минхена лични пријатељ Хертлинггов отишао је професору Херону и изјавио му да је дошао у име Хертлинггово да припреми пут ка миру.

Он је уверавао, да су министар спољних послова и пацифистичка странка у Рајхстагу радили да приведу Немачку идеји скорог мира и да председник Вилсон треба да искористи моменат. Затим је изложио немачке услове за мир.

Хертлинггов је емисар на послетку изјавио, да је офанзива на западном фронту последњи напор Немачке да дође до мира.

Професор Херон је одбио учешће у овом маневру изјављујући да ће Америка водити рат до краја.

МАЂАРСКА ВЛАДА

Париз. — Једна депеша из Цириха јавља, да је нови мађарски кабинет образовао заиста Векерле, а не Серени као што је раније било јављено. Стари министри Тот, Апоњи, Естерхаци и Весоњи нису ушли у комбинацију, Андрашиева партија напустила је власт.

»Матена« пише поводом тога: Извесно, непосредни повод за овакав развој кризе није онакав исти као и у Бечу. Овде су тешкоће из унутрашње политике довеле до пада мађарског министарства, чији су чланови били у потпуној несугласности у питању изборне реформе; а из ових разлога треба тражити још дубљи узрок, који се састоји у општој политици Беча. Ова политика је очигледно назадничка. Под утицајем Берлина, Карло I поново сарађа одбаченим идејама и људима који су пали у немилост. Већ је Бурђијан узео Черниново место, а неће бити никакво изненађење ако се чује да је Тиса поново постао господар Мађарске.

Кабинет Векерлов имао је једну демократску етикету. Чланови демократске партије: Естерхаци и Весоњи, и из независачке партије: Апоњи, били су ушли у њега. Било је очигледно да је краљ Карло чинио неке концесије захтевима мађарског народа у изборним питањима.

За време десетомесечне своје владе, Векерлово министарство није у ствари имало свог програма. Било је непрекидно дискусија за извуду пројекта за реформе. И баш у моменту кад се зај пројект, пројект Весоњев довршавао, наступило је познати обрт у аустријској политици.

Тај обрт дошао је као непосредна последица повећања Тисиног утицаја, његове партије, његових идеја. Сам Векерле сматрао је да је примена изборне реформе прерана, а како његови сарадници Весоњи, Апоњи и Естерхаци нису хтели да се одрекну свога првобитног програма, није било другог излаза него да се да оставка.

У таквој ситуацији већ се поново оцртава на политичкој позорници фигура Тисина, који је 1912 бајонетом растерао опозицију у Мађарском Сабору.

СУМАРЕНСКИ РАТ.

Лион. — Број уништених сумарена од јануара ове године увећао се у толикој сразмери, да непријатељ није у стању да одржи своје ескадриле у пређашњој њиховој снази.

У току јануара, фебруара и марта Савезници су уништили више сумарена, него што су их Немци саградиле.

ИЗ РУСИЈЕ

Цирих. — Командант националних финских трупа, генерал Манерхајм наставља своје напредовање ка Петрограду. Влада у Хелсинфорсу одлучила је, да прогласи монархију Велику Финску. Корелија са Петроградом као центром била би присаједињена новој краљевини.

Париз. — Из Петрограда: Готово на целом старом источном фронту појављује се узружаност против Немаца. Појављују се sukоби у Финској, пред Петроградом, у Украјини, у којој док трупе генерала Ајхорна заузимају